

PAŃSTWOWY INSTYTUT WETERYNARYJNY

- PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

Krajowy Naukowy
Ośrodek Wiodący

Konsorcjum Naukowe
„Zdrowe Zwierzę – Bezpieczna Żywność”

DYREKTOR
dr hab. Krzysztof Niemczuk
profesor nadzwyczajny

Szanowny Pan
dr Paweł Niemczuk
Główny Lekarz Weterynarii
Główny Inspektoriat Weterynarii
ul. Wspólna 30
00-930 Warszawa

Wasze pismo z dnia: **Znak:**

Nasz znak:
D-063/576/17

Data:
2017-08-10

Szanowny Panie Doktorze,

W nawiązaniu do pisma znak GIWz-4003-548/2017, z dnia 3 sierpnia 2017 r. dotyczącego ryzyka przeniesienia wirusa ASF (ASFV) poza obszary objęte restrykcjami, poprzez pozyskiwanie płodów rolnych, z terenów położonych na obszarach występowania ASF, PIWet -PIB w Puławach uprzejmie informuję, że:

Ryzyko zawleczenia ASFV poza obszar występowania ASF u dzików i świń w przypadku zakupu i przemieszczenia płodów rolnych (zboża, słoma, kukurydza czy ziemniaki) jest bardzo małe, jednakże nie można go wykluczyć. W związku z tym, przede wszystkim zielonka, słoma a w mniejszym stopniu ziarno nie powinny być wywożone poza obszar strefy III i II, chyba, że są dostarczane bezpośrednio do gospodarstw utrzymujących wyłącznie drób lub bydło.

Według ostatnio przeprowadzonych badań naukowych w PIWet-PIB nad przeżywalnością i zakaźnością wirusa w różnych warunkach środowiska stwierdzono, że wolny wirus bez zakażonej tkanki dzika lub świni jest zakaźny w temperaturze otoczenia nie dłużej niż kilkanaście godzin. Wobec powyższego potencjalny pośredni kontakt płodów rolnych z zakażonymi dzikami nie jest wystarczający do przeniesienia wirusa i wywołania zakażenia na terenie wolnym od ASF. Badania są kontynuowane o kolejnych ich rezultatach poinformuję bez zbędnej zwłoki.

Prawdą jest natomiast, że wirus może pozostawać zakaźny w zwłokach zakażonych zwierząt przez czas od kilku dni do kilku tygodni w zakaźności od warunków klimatycznych (im niższa temperatura tym dłużej), w kościach długich dzika do 9 m-cy.

Doniesienia ustne, przekaz podczas konferencji naukowej, (Vizcaino, 2016) wskazują, że ASFV występuje w bardzo niskiej koncentracji w wydalinach i wydzielinach chorych zwierząt. Badania przeprowadzone z kolei w Hiszpanii wykazały, że zboże zanieczyszczone ASFV, może być źródłem zakaźnego wirusa przez 5 dni w okresie letnim i przez około 21 dni w czasie zimy.

W PIWet PIB podejmowano próby wykrycia obecności materiału genetycznego ASFV w próbkach ziarna lub zielonki pozyskanej z terenów występowania tej choroby u dzików. Każdorazowo uzyskiwano wyniki ujemne. Nie mniej należy jednoznacznie stwierdzić, że wystąpienie kontaminacji wirusem w tego rodzaju materiale jest jakkolwiek mało prawdopodobne, to jednak możliwe.

Szacowanie przeżywalności czy zakaźności ASFV w płodach rolnych należących do różnych kategorii ma ograniczone uzasadnienie z uwagi na potencjalnie bardzo krótki okres utrzymania się wirusa w tego rodzaju materiale, jak również z uwagi na niską zakaźność ASFV poza tkankami dzików lub świń.

Biorąc pod uwagę Strategię Zwalczenia ASF opisaną w dokumencie SANTE/7113/2015/rev.4 należy przyjąć iż ziarno zebrane z obszarów, na których stwierdzono występowanie ASFV u dzików może być użyte do skarmiania świń po 30 dniach od zbioru.

Ziarno to może być wcześniej wykorzystane do skarmiania świń w przypadku poddania go uprzedniej obróbce termicznej (produkcja pasz granulowanych).

Słoma i siano mogą być używane do ścielenia w chlewniach po 90-dniowym okresie karencji. Brak jest rekomendacji dotyczących stosowania innych procesów technologicznych prowadzących do unieszkodliwienia wirusa ASF w potencjalnie zanieczyszczonych wirusem płodach rolnych. Należy wziąć pod uwagę iż wirus ginie w temperaturze 56°C (70 min) lub 60°C (20 min).

Analiza danych z piśmiennictwa światowego, dotyczącego wektorów w szerzeniu się ASFV w populacji świń wskazuje, że najczęstszym źródłem w pierwotnych ogniskach ASF były: zlewki, będące w okresie inkubacji choroby świnie, zanieczyszczone wirusem mięso lub wędliny, zanieczyszczone ASFV pojazdy, bezpośredni lub pośredni kontakt świń z dzikami lub ich zanieczyszczonymi ASFV tkankami, ludzie przenoszący ASFV z ogniska na sprzętach lub obuwiu, kleszcze (doświadczenia z Hiszpanii i Portugalii).

Jakkolwiek dużo się na ten temat mówi, to tylko nieliczne, słabo udokumentowane dane, przede wszystkim z krajów Europy wschodniej wskazują, że prawdopodobnym źródłem ASFV mogą być: ziarno, słoma oraz zielonka. Danych tych nie potwierdziła analiza przyczyn

wybuchu ASF w ogniskach, w krajach Europy Zachodniej. Być może dlatego, że w tych państwach ASF nie występował u dzików.

Można sądzić, że produkty rolne są wskazywane jako wektor choroby zazwyczaj wszędzie tam, gdzie nie ustalono, z różnych względów, innego źródła ASFV.

W Polsce wykazano, że źródłem ASFV była w jednym ognisku (ognisko nr 6 – 3/2016) słoma, w której znajdowały się kości padłego dzika. W przypadku innych ognisk, mówi się o udziale zielonki wprowadzonej na teren gospodarstwa z pól, wcześniej zbuchtowanych przez dziki.

Podsumowując zagadnienia związane z możliwością zawleczenia ASFV wraz z potencjalnie zanieczyszczonymi płodami rolnymi, z obszarów dotkniętych omawianą chorobą do obszarów od niej wolnych PIWet –PIB stwierdza, że realne ryzyko jest bardzo niewielkie; jakkolwiek istnieje.

Z poważaniem

D Y R E K T O R

Dłuszyca
dr hab. Krzysztof Dłuszyca
profesor nadzwyczajny